

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzcyk

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi D. B.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w N. z 28 grudnia 2016 r., sygn. akt III Ca (...)

w sprawie z wniosku D. B.

przy uczestnictwie K. B.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 września 2018 r.,

zażalenia skarżącej

na postanowienie Sądu Okręgowego w N.

z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt III Ca (...),

1) oddala zażalenie;

2) przyznaje adwokat M. O. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w N. kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną wnioskodawczyni w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 25 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w N. odrzucił skargę D. B. o wznowienie postępowania w sprawie z jej wniosku przy uczestnictwie K. B. o podział majątku wspólnego. Skarżąca wystąpiła w niej o wznowienie postępowania przed Sądem Okręgowym, zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego z 28 grudnia 2016 r., którym Sąd ten oddalił apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w N. z 22 stycznia 2016 r., a jako podstawę wznowienia powołała nieważność postępowania (art. 401 pkt 2 k.p.c.) wynikającą z pozbawienia jej możliwości działania w nim. Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni nie zachowała terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, a powołane przez nią okoliczności nie odpowiadają też wskazanej podstawie wznowienia postępowania.

W zażaleniu na postanowienie z 25 kwietnia 2018 r. skarżąca zarzuciła, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 401 pkt 2 k.p.c. i wniosła o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy trafnie scharakteryzował skargę o wznowienie postępowania jako rodzaj środka prawnego skierowanego przeciwko prawomocnemu orzeczeniu co do istoty sprawy. Istotne jest, że do wznowienia postępowania może dojść wyłącznie z inicjatywy podmiotu uprawnionego do wniesienia skargi, który dochowa terminu do wystąpienia z nią (art. 407 k.p.c.) oraz warunków formalnych (art. 409 k.p.c.). Wśród wymagań formalnych skargi o wznowienie postępowania ustawodawca wymienił m.in. oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, podstawy wznowienia i jej uzasadnienia oraz okoliczności potwierdzających zachowanie terminu do wniesienia skargi.

Profesjonalnie reprezentowana wnioskodawczyni podała, że przedmiotem zaskarżenia skargą o wznowienie postępowania czyni postanowienie Sądu Okręgowego z 28 grudnia 2016 r., a podstawą skargi - nieważność postępowania przed Sądem Okręgowym, wynikającą z tego, że w sprawie nie został dla niej ustanowiony pełnomocnik z urzędu, a następnie Sąd zaniechał pouczenia jej o

celowości ponowienia wniosku o ustanowienie takiego pełnomocnika. Z akt wynika jednak, że wnioskodawczyni nie występowała o ustanowienie dla niej profesjonalnego pełnomocnika przed Sądem Okręgowym. Przed Sądem tym na rozprawie 14 grudnia 2016 r., na której rozpoznana została apelacja uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego z 22 stycznia 2016 r. występowała samodzielnie i została wysłuchana.

Wnioskodawczyni nie wniosła apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego z 22 stycznia 2016 r., a brak tego środka zaskarżenia nie mógł być sanowany przed Sądem Okręgowym, nawet gdyby ten ustanowił dla wnioskodawczyni pełnomocnika z urzędu. Apelację bowiem wnosi się za pośrednictwem sądu, który wydał zaskarżone nią orzeczenie i sąd ten w związku z wniesieniem apelacji podejmuje też pewne czynności w sprawie. Okoliczności, którymi wnioskodawczyni uzasadnia zarzucaną w skardze nieważność postępowania, nie dotyczą zatem w istocie Sądu Okręgowego, lecz Sądu Rejonowego, bo przed tym Sądem były lub powinny być dokonane czynności zaniedbane przez wnioskodawczynię, z powodu - jak twierdzi - braku wiedzy i umiejętności.

Zaskarżenie postanowienia Sądu Rejonowego z 22 stycznia 2016 r. wyłącznie apelacją uczestnika wiązało się z wyznaczeniem granic rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym stosownie do sposobu określenia granic zaskarżenia w apelacji uczestnika. Tylko w tych granicach Sąd Okręgowy mógł też uwzględnić ewentualną nieważność postępowania wynikającą z okoliczności dotyczących wnioskodawczyni (art. 378 § 1 k.p.c.), przy czym wnioskodawczyni nie podnosiła przed Sądem Okręgowym żadnych wskazujących na nią zarzutów.

Gdy zaś chodzi o termin do wystąpienia ze skargą o wznowienie postępowania, to trafnie Sąd Okręgowy wskazał, że skoro podstawą wznowienia postępowania jest zarzut nieważności postępowania w związku z pozbawieniem wnioskodawczyni możliwości działania, to - stosownie do art. 407 § 1 *in fine* k.p.c. - termin do wniesienia skargi liczy się od dnia, w którym wnioskodawczyni dowiedziała się o wydaniu zaskarżonego postanowienia, a zatem 28 grudnia 2016r., a o postanowieniu Sądu Rejonowego - 22 stycznia 2016 r., gdyż była obecna przy

ich wydaniu. Niewątpliwie zatem wystąpiła ze skargą o wznowienie postępowania po terminie określonym w art. 407 § 1 *in fine* k.p.c.

Stosownie do art. 410 § 1 k.p.c. Sąd odrzuca skargę o wznowienie postępowania wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy trafnie zastosował powyższy przepis.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 394¹ § 2, art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi reprezentującemu wnioskodawczynię z urzędu, a wyznaczonego na podstawie postanowienia z 4 października 2017 r., orzeczono stosownie do § 8 pkt 5, § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. poz. 1714). Kierował się przy tym nie wartością przedmiotu sporu oznaczoną przez pełnomocnika wnioskodawczyni w skardze o wznowienie postępowania, odpowiadającą ustalonej przez Sąd pierwszej instancji wartości przedmiotu postępowania działowego, lecz wartością tego interesu wnioskodawczyni, który ona oznaczyła jako naruszony w związku z wadliwym - jak twierdzi - rozliczeniem nakładów na podlegający podziałowi majątek (30.400 zł, k. 528).

aj